

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegraful ese de două ori pre septemana: Dumineca și Joi'a. — Prenumeratunem se face în Sabiu la expeditia folei, pre afara la z. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditia. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13.

ANULU XXIII.

Sabiu in 13|25 Februarie 1875.

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri straine pre unu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâl'a óra cu 7 cr. siruln, pentru a dou'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a treia repetare cu 3 1/2, cr. v. a.

Nr. 3088 Sc. e x. 1874.

Preacinstiloru Parinti Protopresbiteri, si Administratori protopresbiterali, că Inspecori districtuali a scóleloru nóstre confesionali din archidiecesa.

Fiindca cu inceputulu anului 1876, se va introduce si in patri'a nostra sistemul metricu de mesuri in loculu mesurilor de pana acum, si fiindca e neaparat de lipsa, c'a de timpuriu să se cunoscă de catra toti acestu sistem nou: asiá Consistoriulu archidiecesanu a aflatu de bine a dispune, că prelunga propunerea inveniarei acestui sistem in institutulu nostru archidiecesanu pedagogico-teologicu să se invenie si in scólele nóstre poporali anca in decursulu acestui anu.

Deci Preacinstiele Vóstre sunteti insarcinati, că indată dupa primirea acestei ordinatiuni consistoriali să indatorati pe inveniatorii nostrii poporali din tractu-Ve, a introduce intre obiectele de inveniamentu si inveniarea acestui sistem nou, si la finea anului cu ocasiunea tienerei esamenului de véra să se examineze elevii si din acestu obiectu.

Incatu pentru manualele de propunere Consistoriulu archidiecesanu a luat dispositiunile de lipsa, că acelea anca cu inceputulu semestrului alu II-lea să se afle la tipografi'a nostra archidiecesana, de unde se pota procură exemplariulu cu 60 cr. v. a.

In fine Preacinstiele Vóstre veti avea a raportá incóce la finea anului scolaru curgatoriu despre sporiulu, ce lau facutu elevii in acestu obiectu de inveniamentu.

Sabiu, din siedint'a Consistoriului archidiecesanu, că senatu scolasticu tienuta in 27 Ianuariu 1875.

In absen'tia Escentiei Sale Par-Archiepiscopu si Metropolitu.

Nicolau Pope'a m. p.
Archimandritu si Vicariu
archiepiscopescu

301

Sabiu 12 Februarie.

Absorbiti de politic'a dilei din regiunile cele inalte ni se intempla că sa scapămu lucruri din vedere, cari suntu totu asiá de momentuose si cari stau in multe privintie in legaturi neincungiurable cu acea politica. Datele statistice ivite cându de ici, cându de colo, ne destépta si ne atragu aten'iunea prin restringerea cea mare a numerului alegatorilor si punu pre cugete pre ori-ce patriotu, cu deosebire in se pre noi români, carii ne vedem deodata si mai redusi in dreptulu de alegere, de cum amu fostu pana acum.

Bine, caus'a este cunoscuta. Este odata urcarea censului in Transilvania. Inse numai dupa urcarea censului nu s'aru fi pututu reduce numerulu alegatorilor, dupa cum lu vedem reducendu-se.

Se pote ca prin reclamatiuni se va mai indreptá căte o smintela facuta, cu voi'a séu fára de voia, in comisiunile conscrietórie. Este inse unu §, carele e qualificat de a oprí pre multi dela urna dupa legea cea noua, si avendu tóte qualitátil de alegatori, §. carele tratéza despre nesolvarea dărei pre anulu precedentu.

Nu presupunem ca restantiele la connatiunalii nostri urmează din

vre-o negligintia, cu tóte ca singuratece potu obveni si casuri de acese, cu atâtu mai putin presumpnemu ca aru veni din vre-o renitentia; români au fostu si suntu totu-déun'a cetatienei buni si suntu petrunsi de necessitatea implinirea datorintelor loru către statu.

Din corespondintie private, mai alesu din partile comitatense, vedem, ca multi din cau'sa necunoscintie loru de cătu de putientica carte se nascu confusiuni si incertitudini, de multe ori si certe si procese intre colectori si părți, cari pré arare ori se termina favorabilu pentru părți, pentru ca nu au dovezi a mána, séu dovedile ce le au marturisescu in contr'a loru, si tribunalele nu suntu datórie se credea mai multu memorie nesigure, de cătu dovedei in scrisu, si din confusunile, incertitudinile aceste se trage in fine, dupa legea cea noua electorale perdere si dreptului de alegere.

"Nu scii carte, nu ai parte" dice proverbiu si este pré adeveratu proverbiu acest'a.

Inainte cu vre-o doi trei ani luanera unu aventu asiá de frumosu scólele de adulti. Erá o bucuria a ceti' omulu rapórtele, ce ni se faceau despre ómeni betrâni ocupandu-se in serile de iérna cu scrisulu si cetitulu, cu computulu atâtu pre tablitie, cătu si pre table mari in scóle.

Suntemu convinsi ca unu procentu séu si döue din cei necarturari voru fi inveniatu ce-va; unde suntu inse cei 99 dela suta; căti voru fi intre acest'a, cari din cau'sa acést'a si periclitéza chiaru drepturile loru cele mai sacre?

Dupa cele ce ni se relatéza din tiéra, din diverse părți, de acest'a suntu multi, dara despre zelulu cu scólele de adulti, si cu copii de scóla ni se relatéza mai putienu.

Ne-amu indatinat u de unu tempu incóce a aruncá vin'a totu pre altii. Ni place a declamá pre lungu si latu despre asupririle guvernului. Nu negamu, ca se facu multe erori in multe privintie si chiaru si in pri-

vint'a radicarei culturei in poporu din partea organelor guvernului; dara de alta parte nu trebuie sa ascundem impregiurarea, ca si noi români suntemu pré comodi. Cei sciutori, déca nu vedu unde-va yr'unu isvoru de venitul — onore exceptiunilor! — nu se intereséza de cei nesciutori de carte; cei din urma mai bine petrecu tempulu in "minciuni" si in "farr niente" (a face nimic'a) de cătu sa se adreseze către cei dintaiu că sa-i invenie.

Sa bagâmu de séma ca noi stag-nâmu si nu ne vomu periclitá numai dreptulu electoral prin nesciunt'a poporului, ci pericululu se va estinde cu multu mai departe. Multimea milionelor, ori-cătu ne vomu provocâ la ele, nu va impune, precum n'a impusu nici pana acum. Lumei i trebuescu astadi milioane culte si prin acést'a lumea pretinde cu multu mai multu decâtne ne induplecâmu noi a-i oferă.

Scólele de totu soiulu dara sa desvólte si mai multa activitate. Micu si mare sa cautâmu sa invenie carte. Indata ce va petrunde prin canalulu acest'a lumin'a in poporu, vomu vedé si ne vomu convinge ca va incunguriá multe neplaceri, si va fi mai fericitu.

Majestatea Sea a sositu Luni in Budapest'a si indată in acea di inainte

de média di a primitu in audientia pre Bitto Ghyczy si la 12 óre pre Szlav. Cestu din urma, se dice, fu insarcinat cu inceperea negotiárilor pentru coalitiune. Pertratările voru durá mai multe dile.

Români din Transilvania.

Sub acestu titlu, distinsulu cetătinu romanu Ladislau Vaid'a publică in dilele aceste o seria de articuli bine semtiti in fó'a magiara "Kelet" din Clusiu, prin cari adause inca o frumosá ramura la cunun'a meritelor sele, facendu unu adeveratu si patrioticu servitul causei nóstre națiunale, in lupt'a pentru esistintia.

Erá in adeveru necesariu, de a se face unu fidelu tablou in diurnalistic'a magiara despre starea romanilor transilvaneni, — in acea diurnalistica, in care pana acum nu s'a prea vediutu, decât o predilectiune către amarul propriei, adeseori ignorantia, séu si rea credintia, ori de căte ori erá vorba de națiunea romana. Si d. Vaid'a are meritulu de a fi facutu acestu tablou, cu acea dibacia, loialitate, si lipsa de passiune, cum numai unu românu bunu putea sa-lu faca. Iéta motivulu, pentru care amu tienetu de detori'a nostra a luá si a impartasí lectorilor nostri cunoscint'a despre aparitiunea acelei serie de articuli, prin unu scurtu resumatu.

D. Ladislau Vaid'a, fiindu apostrofatu prin unu articulu precedentu din acelu diuariu, cum se face, ca d-sea, din omu filo-magiariu ce era pre la an. 1848, astadi se afla in rendulu celoru mai aprigi luptatori români? eata cum si incepe patrioticul seu respunsu: „Eu nu m'am schimbatu, n'am devenit malcontentu asiá de-o-data, ci consecutivu si gradatul, in decursulu tempului, astu-feliu, dupa cum in fia-care di ce trecea, me poseniamu mai seracu in frumoselle mele sperantie, fiindu nevoit u a vedea mai multe fapte de acele, cari prin natur'a loru avéu trist'a destinatiune nu de a consolidá, ci de a slabí din ce in ce mai multu afectele de fraternisare dintre români si unguri.“

Dupa acést'a d. Vaid'a, trecendu preste cei 17 ani espirati in urm'a sangerósei drame dela 48, incepe cu anulu constitutiunalismului ung. 1865 si face o lunga espunere de tóte calamitátilor ce au induratu români din partea magiarilor de atunci si pana adi.

D-sea combate mai intaiu de tóte diet'a din Clusiu, care aru fi avutu chiamarea de a impacá nou'a situație de drepturi cu faptele indeplinite in decursulu celoru 17 ani, dara care n'a corespusu chiamarei sele. Nemultiamarea românilor s'a agravatapo si mai tare, prin publicarea celoru döue rescripte regesci venite cu doi ani in urma, prin cari s'au nulificat articolii de lege relativi la națiunitate si religiune, votati in diet'a transilvana dela 1863-4, fára că in schimbulu acelor români sa fi dobandit u alta garantie pentru națiunitatea si religiunea loru. S'a adus in adeveru o lege de națiunitate, dara acea nu dispune in modu positiv, decât cu privire la intrebuintarea limbii magiare: iéra cându este vorba de celelalte limbi ale patriei, intrebuitarea loru este demarcata numai că permissiva. Apoi cuvintele "intră cătu este posibilu" intercalate in acea

lege, lasa usia libera tuturoru acelor cari vreau sa interpretedie legea de națiunitate in defavorulu limbelor nemagiere. Aceste impregiurári fac apoi, că legea de națiunitate sa fie o litera mórtă pre harthia, iéra in realitate — nu'l'a. Dara pote in vieti'a municipale suntu mai fericiți români? Nu. Legea municipale, din cau'sa introducerii institutiunii virilistic si a mantinerii privilegiilor nobilime, precum si din cau'sa urcării censului pentru nobili, nu corespunde de locu recerintelor representantiei populare si a egalitătiei de dreptu. Astfelii beneficii acestei legi a devenit ilosoriu pentru români, nepotendu fi reprezentati in vieti'a municipala, decât in o proporțiune foarte neconsiderabile, chiar si in acele locuri, unde români suntu in o necomparabile majoritate fatia cu celelalte națiunități.

Totu asiá injusta si inecuitabile este si nou'e lege electorală, care in locu sa fi regulat u pentru Transilvania a celea-si condițiile electorale, cari esistu in Ungaria, censulu transilvaneanu la urcatu inca si mai tare, astfelii, ca dreptulu electoralu alu românilor transilvaneni, atâtu la alegările de deputati, cătu si la alegările municipale, sa'd dificultat prin restricțiuni inca si mai mari că mai nainte.

Numai putien contribuie la nemultiamarea românilor acea impregiurare, ca functiunari români — de altmintrele destulu de putieni la numeru — totu mereu se inlocuesc prin neromâni, atâtu la administrație, cătu si la justitia contr'a dispositiunii espuse a legei de națiunitate.

In ceea ce privesc interesele de cultura ale românilor, ierasi nu se poate gasi mai nimicu imbucuratoriu. In scolile preparandiale de statu, cari suntu sustinute si cu banii românilor, limb'a propunerei este eschisivu numai cea magiara si astfelii aceste scoli pentru cei mai multi tineri români, cari nu sciu unguresc devin cu desversire imposibile. Scolile confesiunale suntu nu numai negligiate de aten'iunea guvernului, dara suntu chiaru persecutate de organele ei. — Si aici d. Vajd'a aduce căte-va exemple nimerite din cele multe, cari tóte suntu pré bine cunoscute.

In privint'a intereselor maternale, sórtea românilor de asemenea este cea mai vitrega. Pre cându pre de o parte poporulu in genere, iéra in specialu poporulu românu gema sub povar'a dârilor, cari in locu se scada inca se totu inmultiesc pre fia-care anu, pana atunci pre de alta parte guvernului nu se ingrijesce cătu si de putieni pentru a radicá si midilóce de productiune ale poporului si cu deosebire ale poporului românu, pre terenulu economiei si a industriei. In tota Transilvania nu esista nici macar o scola economică sustinuta de statu, in care sciintele economice sa se prede si in limb'a româna; faptu prin care cei mai multi economi români, nescindu limb'a magiara, suntu eschisi dela beneficiu acelor scoli. Tieranii români n'au medilóce, pentru că frequentându scolile sa invenie limb'a magiara numai pentru aceea, că apoi sa pote asculta sciintele economice in scolile respective magiare.

De aici provine apoi, ca pre de o parte nefacendu-se nimic'a pentru imbunatátirea medilócelor de inavu-

tire ale bietului tieranu, pre de alta parte desfintandu-se *legea de camataria*, fără că mai înainte guvernul să se fi îngrițit de infinitarea unor banchi de creditu fonciar și alte institute de asemenea natură, — astăzi bietului popor agricol — ce e dreptu fără deosebire de naționalitate, a ajuns de jafu și ocara în mâinile camatarilor evrei, cei fără de lege și fără de conștiință. Si aici, că mai înainte, d. Vaid'a ierăsi aduce unu siru de exemplu fără potrivite, prin cari demonstră până la evidentia, ca statul nu face, nimică pentru imbunatâtirea stării materiale a românilor, nici chiaru în acele locuri, unde nu l'aru costă nici celu mai micu sacrificiu, decât numai putienă bunavointia, său mai bine putienă simtu de dreptate.

Dupa tōte aceste d. Vaid'a încheia astfel: „Inchipuiésca-se originea, macar pre tempu de óra, în acesta positiune deplorabile a românilor și apoi judece cu imparțialitate: este óre cu potintia, că in fatia acestui mersu alu lucrurilor sa nu se destepă semtimentulu de nemultiamire si chiaru de profunda indignație alu ori-cărui român. Aru fi de dorit, că opinionea publica magiara sa se luminede odata asupr'a faptului, ca nemultiamirea românilor pre dreptu se crede că isvorenda din nu sciu ce felu de tendintie reutaciōse contra ideei de statu ungurescu; de óre-ce isvorulu specialu alu nemultiemirilor loru suntu numai si numai aceste impregiurări triste, cari impe-deca si violedia interesele si progresulu românilor, de cari ori-ce națiune cu conștiinția si semtu de vietă trebuie, este datoria chiaru — sa fia jelosa.

„Români si ungurii, aceste dōue popore relativu fără mici la numeru, a fostu asiedate aici de sorte, unul lângă altul, in medilocul a dōue māri de popore. Este adeveratu, ca acesta patria este locuita si de alte națiuni mai mici, inse este incontestabilu totu odata, ca n'are acesta tiéra alte dōue națiuni, pre cari interesele loru de existentia sa le avisedie asiā de multu pre un'a la alt'a, cum suntu națiunile: romana si magiara. De óre-ce celealte connatiunalități apartinu parte elementului cultu germanu de 40 milioane, parte colosului puternicu slavu de preste 60 milioane; prin urmare aceste connatiunalități dejā prin acesta legatura de sânge posedu destula garantia pentru viitorul esistenciei loru. Dara națiunea magiara, care abiā numera 6 milioane suflete si națiunea româna, care in Austro-Ungaria abiā atinge numerul de trei milioane, iera déca vomu luā si pre ceilalti români despartiti politicesce de noi, abiā trece preste cifra de 9 milioane, — aceste dōue națiuni, dicu, strimtorate intre cele dōue mari si puternice elemente de preste 100 milioane, pre lângă cele mai brilante progrese, totusi suntu amenintiate de absorberea totale, indata ce ele se voru separă unele de altele; — adeveru, din care resulta, ca infratierea si bun'a armonia pentru aceste dōue națiuni este nu numai utila, dar este imperiosu-reclamata prin cestiuenea loru de vietă. De altintreneara in ceea ce ne privesce pre noi români, noi inca apartienemu elementului celu mare si gloriosu latinu si acesta conștiinția nedreptu s'a provocatu densulu la cunventele lui Nelson: Eu mi-amu facutu datori'a! pentruca soldatii acestui'a si-a implinitu datori'a in batalia dela Trafalgar la prim'a provocare, pre cându Tisza a lasatu sa tréca rezultatele dela dōue alegeri dietali fără de a urmā invetiaturei ce a rezultat din trensele, de a lasă adeca lupta contr'a art. XII din 1867. Tisza si-a motivat pasiul prin argumentulu ca majoritatea n'a lucratu nimicu pentru radicarea spirituale si materiale a tieri, ceea ce nu e adeveratu, pentru ca s'a cladit scoli numerose. Déca aceste nu suntu cercetate vin'a este

ii vedem animati de amorul natinalu; dara nu mai putieni si magiarii trebuie se privescă cu aceeași bucuria la români, ori de căte ori vedu, ca densii, pre lângă afectiunea ce o nutresc către patria comuna, se amédia si de amorul natunei loru. Mai multu inca decâtă atât'a: magiarii, cându aru observă, ca noi pôte nu suntemu destulu de buni români, aru trebuī sa-si tienă de datoria, a ne deștepă din retacire si a ne sustenă sa nu cademu jertfa cosmopolitismului, acestei slabiciuni damnabile, care este mórtea națiunilor celor mici.

„Dara români si ungurii chiaru si prin trecutul loru istoricu au multa identitate intre sine; căci déca le place magiarilor a se mandri cu o esistenta de o miia de ani in acesta patria, intacti si curati, nu mai putieni ne compete si noue românilor acestu dreptu, căci in decursu de 18 seculi, pre cându atâtea alte popore, ce au navalit asupr'a nostra, s'au stinsu că si cum n'aru fi fostu, — noi amu sciu sa ne sustienem până adi intacti si curati, cu caracterulu nostru propriu naționalu, cu religiunea, cu tradiția noastră si cu moravurile nostră antice naționale, ceea ce dovedesce, ca poporul român este unu popor singuru si plin de vietă.

„Eu dara din partea mea, credu, ca déca magiarii aru incercă o infatire cu români, (inse pre cale sincera si loiale, nu pentru interes meschine momentane, cum au facutu de atâtea ori), o asemenea incercare n'aru remanea fără rezultatul dorit, care rezultatul de siguru li-aru castigă magiarilor si sympathia, amicitia celor români de preste frontieră acestui patrie."

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 9 Februarie 1875.
Dupa cele formale cas'a representativa trece indata la desbaterea speciale asupr'a bugetului.

Întâiul oratoru I. Paczolay dechira, ca de-si n'a studiatu bugetul, totusi enunciatiunile insemnate ce s'au facutu in camera in decursulu interesantelor siedintie de până acum lusilesu sa-si espuna parerile sele. Intorcendu-se către Lonyay i imputa, ca a tacutu despre regularea catastrelui pre cătu tempu se află in ministeriu; cele 36 milioane, restulu cassei, ce le-a lasatu Lonyay la retragerea sa din ministeriu n'au fostu bani crutiati, ci mai multu dintre acele milioane 8 suntu de a se compută intre activele comune. Lonyay a admonutu abiā dupa ce s'au votat cele mai multe drumuri sumptuoase de feru, densulu trebuia sa se cugete la gruparea liniei mici cându a dispusu cladirea liniei infundate. Oratorul saluta cu bucuria enunciatiunea lui Tisza, regretă inse, ca conducetoriul centralui stângu n'a intilescu acést'a mai dinainte. Tisz'a a uitat sa dea partidei deakiste, satisfactiunea meritata, pre care luandu-o oratorul dechira atacurile de mai înainte indreptate contr'a partidei deakiste de „denunciatiune“ (nelinisce in stâng'a). Cu acést'a se va impacă si contele Lonyay. (ilaritate).

Tisza a facutu pasiul insemnatu pentru a micsioră majoritatea si cu nedreptu s'a provocatu densulu la cunventele lui Nelson: Eu mi-amu facutu datori'a! pentruca soldatii acestui'a si-a implinitu datori'a in batalia dela Trafalgar la prim'a provocare, pre cându Tisza a lasatu sa tréca rezultatele dela dōue alegeri dietali fără de a urmā invetiaturei ce a rezultat din trensele, de a lasă adeca lupta contr'a art. XII din 1867. Tisza si-a motivat pasiul prin argumentulu ca majoritatea n'a lucratu nimicu pentru radicarea spirituale si materiale a tieri, ceea ce nu e adeveratu, pentru ca s'a cladit scoli numerose. Déca aceste nu suntu cercetate vin'a este

a cetatenilor cari nu-si tramită copiii la scola. Si pentru radicarea materiale a tieri (Strigări din stâng'a: „Arunca unu velu preste acést'a!“ Ilaritate) a facutu majoritatea destulu cladindu drumuri de feru pentru comunicatiune. Este unu medilocu usioru pentru a face sa dispara deficitul: sa platescă fia-care folosulu ce l'astru din scumpele investiții, statului. (Ilaritate). Oratorul termina cu declararea, ca primește bugetul numai de baza la desbaterea speciale.

Dupa Paczolay ia Lonyay cuventul si observă mai întâi, ca densulu si-a radicatu glasulu in afacerea catastrelui dejā in anul 1868, in acestu intilescu a vorbitu densulu si înaintea anchetei contribuționali din 1869. Revenindu asupr'a invinuirilor aduse de antevoritoru in cauza drumurilor ferate le respinge cu cunventele, ca acceptă solidaritatea pentru tōte căte s'au intemplatu dela 1868 până la 1870. Premitiendu aceste observă, ca responsabilitatea cade pre acelu ministru, care aduce înaintea camerei unu obiectu in cestiu. Oratorul cā fostu ministru de finanțe a adusu înaintea camerei dōue afaceri ce se referesc la drumurile ferate, un'a a fostu convențiunea cu lini'a Tisza, alt'a a fostu cumpărarea drumului Losonciu, pentru ambele ia responsabilitatea personale asupr'a sea, pentru ca aceste dōue negoțiari au servit spre folosulu statului.

Ce politica a observat oratorul in respectul drumurilor ferate, depre acést'a nu află necesariu a se enunciā, ci trebuie sa amintescă, ca sub ministeriu constituut la 1867 care a lucratu până la 1873, s'au votat tōte acele drumuri, a căroru garantia ne apasa atâtă de tare si cari suntu cauza primordiala a relelor noastre financiare de astăzi.

Cându s'a constituit ministeriu lini'a prima transilvana dejā clădită, lini'a Kaschau-Oderberg conciunată si clădirea liniei Alföld-Fiume inceputa. Pre tempulu cându oratorul eră ministru de finanțe cameră a votat drumul primu din Galiti'a, drumul nordesticu, știu si drumul Arad-Temisiör'a si déca antevoritorul si va luă ostenel'a sa vede in carte legilor căte comunicatiuni s'au concesionat dupa retragerea oratorului, va află, ca intre aceste erau 12 si aci suntu de a se compută portul fiumanu si canalul lui Franz. Din aceste consideratiuni oratorul susține, ca declarările antevoritorului in acést'a privinția suntu ne-motivate.

In urma oratorulu combate reprimatiunile antevoritorului si 'si tiene de datorintia a relevă, ca intre grelele impregiurări actuali, cându deputatul C. Tisza a resignat cu sinceritate si resolutiune dela discussiunea cestiuvei de statu provocându-ne la o conlucrare solidaria, nice reprimatiunile nici imputările ce s'au desvoltat din diversele constelații de partidu nu suntu la locul loru. Interesulu patriei cere sa avem in vedere numai si numai interesulu tieri, si sa lucramu mâna in mâna pentru a scapă tiér'a de calamitățile cele mari.

In urma la cuventul ministerului de finanțe Ghyczy. Discursulu seu ce a durat dōue óre a fostu o critica detaliata a tuturor cuventarilor de programă de până acum. Oratorul se intorce mai întâi contr'a lui Paczolay, si numesc procederea lui cinica, expresiunile lui in respectul enunciatiunii lui Tisza fără tactu, trece apoi la reformele lui Sennyey si observă relativ la planurile de reducție ale acestui'a cu o ironia fina, ca recerintele administratiunei de astăzi de trebuie mesurate cu alta măsură, nu cu cea de pre tempulu provisoriu, cându s'a instituit in Budapest'a unu consiliu substitutoriu, care sta intr'o intima legatura cu ministeriul

vienesu si era supus cancelariei alicie din Viena, atunci era de ajunsu vr'o cătiva referenti de specialitate si unu micu personalu de cancelaria; administratiunea centrale independentă a statului ungurescu are mai multe trebuinte de cătu unu guvern provincial. Executarea de odata a reformelor lui Sennyey aru aduce administratiunea Ungariei intr'o confuzie cum n'a fostu nici in 1849 si 1850. Sennyey pronuncie cu usioritate idei generale, dară e greu a le acomodă relatiilor financiali.

Oratorul respiră apoi propunile comisiunii de 9 si 25 pentru a dovedi, ca acele intre relatiunile actuale nu mai corespundu scopului, care e delaturarea deficitului. Ce privesc imputarea, ca densulu a subternutu unu bugetu, la care comisiunea a stersu cu consentientul guvernului 7 milioane, respunde Ghyczy ca cabinetul a stersu dejā 5 milioane fatia cu preliminarul din anul trecut si se provoca la expunerile lui Szell, dupa cari stergerile ce le a facutu comisiunea financiale suntu numai parute, in faptu inse acele reprezentă o rostogolire a sarcinelor pre anul viitoru. Alte stergeri ne facu sa ne temem de o pagubire a administratiilor. Ministeriul a fostu constrinsu sa pregătesc bugetul dupa unu interval de servitii abia de 4 luni si a trebuitu sa se tienă firesc de svaturile omenilor de specialitate.

Guvernul s'a facutu responsabilu pentru tōte, dară nimenea nu era aplecatu a-i urmă. (Miscare). Transferarea dărei domesticale la jurisdicții s'a respinsu, legile contribuționali nu fura sprințite. Fia-care striga guvernului sa mărgă înainte, dară cugetă in sine, ca sa premărgă cu parerea sea, dară cătu de diferite suntu parerile in camera si in tiéra! In privindă regulării comitatelor divergă C. Tisza, Sennyey si Zsedényi, in respectul reformei administrative se deosebesc Lonyay, Sennyey si Tisza. Unu guvern fără o partidă tare e imposibilu; esista in camera in acestu momentu o partidă tare?

Ghyczy trece apoi la politică sea financiară si espune, ca tōte reformele si reducționile propuse nu corespundu scopului, de a dă ajutoriu grabnicu, prin urmare trebuie sa se deschida noue isvōre de venit. Contribuabilitatea nu este pusa de nimenea la intrebare, pentru ca Sennyey si Tisza concedu, ca in doi sau trei ani se va pot introduce o insemnată urcare a contribuționilor. Ne revoltăm contra urcării dărilor directe, pre cându aceste le platesc cetățenii cei mai avuti.

In urma desfășură Ghyczy motivele ce l'au indemnătu sa ia portofoliul financiar. Eu, disse densulu, n'amu umblat nice cându dupa locul in care siedu astăzi, nu amu deschis vreodata ca eu sum barbatul care pôte sa aducă in ordine financiare confuse ale Ungariei. La finea sesiunii dietali trecute voiāmu sa me retragu dela viēta publică pentru betranetie mele ceru linisice si pentruca prevedeamu crisia si nu voiāmu sa fiu martorulu acestui spectaculu. Sărba a voită că cu tōte aceste sa fiu aici pre tempulu crisei ministeriale din anul trecut. Nepotendu-se formă ministeriul fiindu ca puteri mai chiamate de cum suntu a le mele respinsa portofoliul ministeriului de finanțe, mi s'a oferit acăstă mie. Atunci amu apretiuitu si apretiuesc si astăzi faptul, ca poteri mai tenere, cari speră unu venitoriu, cari si conservă sanatatea si cari trebuie sa ia in considerație familile loru, nu voiāmu sa ia asuprile unu postu, care era mai aproape de probabilitatea caderei, de cătu de posibilitatea succesului. (Miscare si aprobară.)

Dejă atunci cunoșteamu greutățile situatiunii, tineamu lucru posibilu,

ca sub firm'a mea, Ungari'a va fi constrainsa sa dechiare insolventia sea si ca prin acésta calamitate reputaunea politica a unei carieri publice de mai multi ani se va puté nimici, dara eu me cugetam de alta parte, ca sum singuru pre lume, sum unu omu betrânu si numai contezu pre venitoriu (Miscare.) Cugetam ca déca este cui-va cu putintia, apoi mie mi este posibilu, si amu si datorintia sa iau postulu, fia impreunatu cu ori cát'e pericule. Si pre calea acésta amu intratu in ministeriu.

In siedint'a casei dela 10 Februarie ia mai intâiu cuventul junele G. Ugron. Oratorulu sbicinesce compianarea dela 1867, pre C. Tisza si coalitiunea. Dela toti trei nu astépta nici o mantuire pentru tiéra, pentru ca nu numai nu voru indepartá situatiunea cea desprata ci o voru face mai acuta, mai nevindecabile, coalitiunea numai va inmultí retele ce esistu, contribuindu si centrulu stângu la ingreunarea sarcinelor publice si impreuna cu aceste rete va crescere si numerul parasitilor ce traiesc pre spesile statului. Oratorulu respinge in fine bugetul.

Deputatulu deakistu, românulu Gozmanu, primește bugetulu, de o reforma comitatelor dupa planulu datu de Sennyey oratorulu se teme forte tare Unu comitatu cu competitia largita si cu oficiali denumiti e unu idolu de care biblia dice, ca ochi are si nu vede, gura si nu graiesce. Apera pre Ghyczy contr'a lui Kerkenpoly, care cere că invetiatii sa servesc statului pre nimicu, cu tóte ca densulu că omu atâtu de invetiatu trage doue lefe dela statu. Reductiunea numerului deputatilor o dechiara oratorulu de o vatamare a intereselor democratice, dara doresce sa se aplice legea nationalitătilor, cum o aplică comitatulu Biharei, unde magiarii au impartit oficiele fratiesce, pre cându in ministeriunii e nice unu român si in cele latte posturi inca suntu romanii alungati s'au nu suntu primiti. Coalitiunea o aproba pentru ca doresce sa véda pre cei ce pâna acum erau dusmani neimpacati contrari onesti. In fine oratorulu dechiară avantagiulu prevalentei elementului maghiar, intorcenduse cătra Dr. Polit, cu urmatorele cuvinte: Eu nu sciu serbesce, Dlu Polit nu scie romanesce, cum sa ne intielegu dara? Unguresce! Cu astfelui de pareri — termina oratorulu Gozmanu — potu merge linistitu acasa Cale buna!

Acum se radica Gull pentru a dechiară in numele colegilor sei, ca si densii impreuna cu centrulu stângu resping bugetulu, dara nu din motivele aduse de opositiune. Oratorulu voiesce unu guvern tare si o administratiune buna, care sa se conduca nu de oficiali asediati prin favoru si capritiu, ci prin capacitate si meritu.

Ghyczy dechiară, ca cuventările cele lungi n'au nice unu folosu, densulu primește bugetulu pentru a se votéza pre séma statului si partid'a sea a adusu resolutiunea, ca votéza in genere bugetulu. Cuventarea lui Tisza o saluta oratorulu cu bucuria.

Csanady dechiară, ca preotii catolici au primitu dotatiunile loru pretișore, pentru a sa faca cu acele scoli si banderie, dreptu acea sa faca si astadi aceste servitie si sa desarcinez cass'a statului cu mai multe milioane pre anu.

Ne mai fiindu nimene insinuatu la cuventu din partid'a drépta, vorbescu din stâng'a estrema mai intâiu Nemeth care facu marturisirea, ca voiesce sa vorbescă numai acurat 5 minute. Densulu stiméza pre Ghyczy si-lu recunoscere de unu patriotu nobilu; intorcendu-se cătra Jokai asigura, ca flamur'a plantata de acest'a nu e flamura de cortesitu, principiul politicii este unu focu vestalicu, celu nuntresce pururea in inim'a sea.

Costicu apera enunciatiunea lui Polit si Majoros dede sa intielégă ca elu are incredere numai in politic'a lui Kossuth, care singuru aru fi in stare sa reguleze bugetulu, de acea si propune, sa se chiame marele patriotu acasa, sa reguleze financiele.

Romania.

Bucuresci, 4 Februarie 1875.

Astadi camer'a a datu unulu din acele voturi patriotice, care face onore unei adeverate representatiuni nationale. Ea a votatu o suma de cinci milioane, cari se va adaugă la imprumutulu curentu, pentru cumperarea de arme. Acestu votu este datu, nu pre unu proiectu alu guvernului, ci pre o propositiune venita din propri'a initiativa a camerei. Guvernul, se intielege, nu a potutu de cătu a se aliá cu acésta frumosa propunere, si camera, asupr'a raportului d-lui generalu Tell, care a sustinut'o cu multu patriotismu, a adoptat'o.

Printiul Dim. Ghic'a, s'a distinsu acum, că si totu-déun'a, sustienutu aceea ce este conformu cu demnitatea si tari'a tierei. D. Rosnoveanu, june deputatu, a meritatu justele aplause ale camerei, prin unu discursu forte marcantu, si in care logic'a si focul patriotismului 'si disputau prioritatea.

Numai d. N. Ionescu a avutu trist'a missiune că sa combata si acésta propunere.

Acestu proiectu votatu de adunare este numai expresiunea unei trebuinte reale. Déca s'a sustinutu de guvern este pentru simplu cuventu ca armat'a nostra avé trebuinta a avé arme bune si de acelasi sistem.

Cu acésta nu amenintâmu pre nimeni, nici se schimba sistemulu nostru de politica neutra si defensiva. Voim numai o putere armata solida si seriósa, in stare a aperá tiér'a, a ne aperá contr'a celor ce ne-aru atacá, a asigurá, in alte cuvinte, pacea pre care o dorim. Ni se pare ca acésta pretentiune este din cele mai modeste, si legitimitatea ei nu se poate contesta de nimeni. „Pr.,“

Estrusu din siedint'a camerei dela 31 Ianuariu.

Dlu presiedinte anuncia ca la ordinea dilei este proiectul de lege pentru subvențiunea de 15,000 lei pre anu, gimnasiului St. Nicolau din Brasovu.

C. Valeanu, raportorulu comisiunei financiale, dà cetire proiectului de lege si raportului seu.

D. Vasescu, dice ca prin bugetu s'a asignat o suma modesta dupa puterile nostre. Acum vine si ni se cere că sa ne legâmu mânilo print'r'unu proiectu de lege, si sa fimu siliti sa dâmu cei 15 mii franci inscrisi prin acestu proiectu de lege in bugetu. Avem noi insine destule scole la care amu putea sa intrebuintâmu banii nostri. Eu voru sa se dea print'r'unu bugetu anualu o suma óre-care, dara sa nu fimu obligati a-i dá. De aceea rogu pre adunare sa nu voteze acestu proiectu de lege.

D. Agarici dice ca ia cuventul că sa róge pre camera sa nu asculte pre dlu Vasescu, mai cu séma ca aci nu este vorba de scole, ci de biseric'a româna. Tóte camerile au votatu acestu bugetu si prin urmare eu cred, ca si noi trebuie sa-lu votâmu si cându camer'a va socotí ca nu va mai putea plati acésta suma, apoi n'are decâtul să se stergă de totu. Eu inse cred ca adunarea aru face forte bine sa voteze acésta suma.

D. raportoriu dice ca d. Agarici este forte galantomu, voindu sa promita marea cu sare acolo unde nu trebuie. Eu cred, dloru, ca sa dâmu acésta suma, precum s'a datu pâna acum'a, dara nu este bine sa ne legâmu noi prin bugetu cu sum'a de 15 mii lei, si in casu cându nu vomu

mai putea plati acea suma, apoi sa ne pomenim ca ni se cere si despagubire. De aceea sunta in contr'a proiectului.

D. P. Trifelcica dice ca d-sea combatte pre d. Agarici, mai alesu ca dlu ministrul, că sa faca economii vine si ne reduce scólele din tiéra. Rogu dara pre adunare sa nu voteze acestu proiectu.

D. ministrul alu instructiunei dice ca acésta suma este tocmai aceea pre care o dă tiér'a si pâna acum. De aceea nu trebuie sa credeti ca déca ve-ti face unu proiectu de lege prin care sa dati acesti 15 mii lei, ve ve-ti legă in modulu cum dice d. Valeanu, ci eu socotesc ca indata ce tiér'a se va află in vre-o strimtorare, atunci adunarea n'aru avea decâtua sa revina asupr'a acestui proiectu.

D. Vasescu dice ca de vreme ce s'a trecutu pâna acum acésta suma in bugetu, nu este unu resonu că sa se tréca si de aci incolo aceiasi suma, ba inca, ce-va mai multu sa facem si unu proiectu de lege cu care sa ne legâmu. Amu datu pâna acum 15 mii, vomu dă de aci inainte 5 mii numai, iéra cele-lalte 10 mii sa le punem pentru scólele nostre. Camer'a dara sa remana libera a dă pre fia-care anu cătu va putea, si noi sa ingrigim mai intâiu de fiii nostri si apoi de ai altor'a.

D. G. Ghitiu dice ca déca s'a gasit oratori cari au combatutu acestu proiectu, caus'a este ca onor. preponentul nu s'a pusu pre terenul adeveratului membru alu parlamentului român, fatia cu acestu proiectu. Eu cred ca inaintea unui parlamentu care represinta natiunea, celu mai mare interesu este interesulu natiunalu. Si trebuie ore sa marginim noi elementulu român pâna la Carpati numai pentru că sa nu dâmu 15 mii de lei?

Ce voru face acei bieti români cari cându ceru in camer'a Ungariei scóle si teatre li se respunde: duceti-ve la Bucuresci, si cându vinu aci noi sa le intorcemu spatele? Nu trebuie sa uitati dloru ca o mare parte din lumin'a care o avem, o detorim multor frati de preste Carpati. Aduceți-ve aminte ca de acolo a venit uuu Lazaru care ne-a formatu scólele, luptandu-se cu fanariotii; avem unu Sincai. Prin urmare acésta suma este o datoria dara iéra nu o binefacere, si eu cred ca este bine sa o votâmu.

D. Gr. Bals dice ca punendu-se acésta suma că o datorie, scóla din Brasovu aru putea veni sa ne pretnindu acestu dreptu. Nu dicu că sa nu se dea acésta suma, dara me opunu că sa se inscrie print'r'unu proiectu de lege. De aceea eu rogu că Adunarea sa lase acésta suma precum era si pâna acum.

D. M. Gogalniceanu nu voiesce a pune cestiunea pre tarimulu politicu, căci voiesce că politic'a de dincolo sa fie la Pest'a, iéra cea de aci la Bucuresci. Pre terenul sangelui, e inse de alta parere. In diet'a din Pest'a s'au votatu fonduri mari pentru cian-gaii, pentru ungurenii din Moldov'a. Asemenea se intempla si cu bulgarii din Basarabi'a. Si Romani'a n'a facutu din acésta o cestiune de statu.

D-sea crede ca acésta cestiune n'aru mai trebui discutata, că sa nu aiba aerulu unui manifestu. Eu cred ca suntem datori sa ne interesâmu de biseric'a si de limb'a fratiilor nostri de preste Carpati, si mi-a parutu reu cându amu vedutu membri din parlamentul român, vorbindu că membrii parlamentului din Pest'a, cari voru sa uciga nu numai natiunea dara si limb'a româna din Transilvania.

Ce profesori, ce regularitate pote sa aiba acea scola de vreme ce d-vostra nu voiti sa ve legati a-i dá acea suma pre care sa-si poata face socotelile? Taieti-o inse acea suma cându veti crede ca acea scola numai indeplinesce conditiunile la care va-ti asteptat.

Sa nu se amestece dara in discu-siunie universitatea din Iasi, căci —

in acésta privintia — suntu convinsu ca ministrul, profesore alu ei, nu va atinge-o intru nimicu.

Brancovenii si alte familie vechi au datu tóte averile loru pentru scoli: sa-i imitâmu dara, ajutându scólele române.

Ei voru fi prin urmare guvernamentalu si voiu votá proiectul.

Ve conjuru dara si pre d-vostra sa votati acestu proiectu de lege, si sa nu lasati sa fiti insielati prin cuvintele ademenitórie ale d-lui Vasescu.

D. ministrul alu instructiunei crede de datoria sea sa ia cuventul că sa releva nisice puncte asupr'a cestiunei internatiunale atinsa de d. Cogalniceanu si de d. Chitu; căci guvernul dela Pest'a n'a vediutu altu ce-va in acésta donatiune a Romaniei, de cătu o bine facere, si nici nu s'a opus la dens'a.

Cătu despre argumentele d-lui Balsiu, marturisesce ca nu le intielege. Ací e o cestiune constitutionale. Deputatii propunu o lege din initiativa loru particolara, cu scopu de a regulá provederile bugetare. Guvernul renuntia la o parte din prerogativele sale, ministrul, care face bugetulu, suferă restrictiunea ce i se pune si se unesc cu legea propusa de camera: a veni acum totu deputatii s'o combata, nu prea e rigurosu constitutionalu.

Voiu mai respunde inca ca camera indata ce va vedé ca numai pote sa platescă acésta suma, atunci nu va avea de cătu sa o taie. Prin urmare acésta nu este o legatura pentru totu-déun'a.

Se cere inchiderea discutiunei si punendu-se la votu, se primește.

Se da cetire articulului si punendu la votu luarea in consideratiune se primește.

Se pune la votu proiectulu de lege in totalu prin bile si se primește cu 70 bile albe pentru, si 24 bile negre contra.

Monumentulu lui Stefanu celu mare.

In siedint'a de eri 5 Februarie s'a cetitu in senatu o propunere subscrisa de 7 domni senatori pentru ridicarea in Iassi a unui monumentu in memor'a gloriosului aoperatoriu alu nationalitătiei române Stefanu celu Mare. Propunerea cere dela guvern unu proiectu de lege pentru realisarea acestei idei natiunale, care palpita in inimile tuturor românilor. Acésta propunere patriotica exprima o dorintia generala, si asteptâmu a vedea ce decisiune se va luá de senatu in siedintia publica. Negresitul ca si guvernul se va asociá voiosu la acésta ideia, dara afâmu ca s'a si formatu dejá in Iasi unu comitetu compus de barbati cari inspira tóta increderea, si in capulu căror'a se afla insusi Mari'a Sea Domnitoriu.

Mai afâmu ca consiliulu comunali din Iasi, unde s'a luat acésta initiativa, a inscris 5000 lei n. in bugetulu acelei comune pentru ridicarea acestui monumentu in a dôu'a capitala a Romaniei.

Nu ne indoim ca indata ce se voru pune in circulatie liste de subscriziune ale comitetului din Iasi, toti români si tóte organele de publicitate se voru asociá pentru realizarea acestei idei natiunale.

Vederea monumentului lui Stefanu Vitézulu a destepatul si mai multu dorintia a românilor de a-si aretâ iubirea si recunoscintia cătra acei domni mari cari s'a luptat cu credintia si eroismu pentru aperarea tñrei si conservarea nationalitătiei române. O intardiere mai multu, într'un tempu de pace si progresu, cându poporul român respira mai liberu, aru fi fostu o uitare a unei datorii sacre cătra memori'a acelor figuri maretie ale istoriei nostre, dela care trebuie sa se inspire fia-care inima româna.

Astu-feliu, nu ne indoim ca acé-

sta ideia de a se ridică statua ecușoara lui Stefan cel Mare în Iași, va deveni în curând o realitate.

Mai este o trebuință a vorbi și despre acelu unic în felul său comitetu de resistintă din Bacău, care vedeind că nu are nici unu echo său imitatorii și ca nimeni nu se ocupă de densulu, să acătiau și de ideea marétiilor a unui monument în memoria lui Stefan cel Mare în Berladu, și a imprăștiat liste și apeluri în totă țără, fără a se gândi de ce inspiră vrăjitorii credere cui-va? Credem că celu mai bunu respunsu la apelul acestui comitetu demagogic și unic în felul său a fostu indiferență tuturor diuarelor și tuturor cetățenilor, cari n'a fostu surprinsi și amăgiti de nisice omenei ce avura curagiul să se adresă la totă diuarea, la totă autoritate publice, chiar la ministrui și la Corpurile legiuitorie? Ideea era puternică și merită de a se începe prin ridicarea statuii lui Stefan cel Mare în Berladu, în locu de Iași său București, ieră lipsă de orice echo și încredere ce au intempiat membrii acestui comitetu escentric, a fostu celu mai bunu respunsu și o bună lectiune.

Varietăți.

* * * Dumineca la 9 Fauru s'a servit parastasă solemnă în biserică nouă din cetate pentru fericitul Emanuil Gojdu.

* * * Marti după media-dîi, audim, că s'au pusu remasitile pamentesci ale repausatului baronu Ladislau Băsiliu Popovici în criptă familială dela Reginul săescu. Asociatiunea transilvana pentru literatură și cultură poporului român, a cărei presedinte a fostu reposatul, a fostu reprezentată prin vice-pres. și doi membri ai comitetului Asociatiunii de aici din locu.

* * * Sâmbata sără va avea locu o petrecere a inteligenției române din locu în sală dela „Corona Ungariei.“

Anunț bibliografic.

Directiunea tipografie archidiecesane face cunoscutu, dloru invetiatori din scările poporale cau au edat în tiparul Gramatica omână, întocmită după o metodă nouă de Par. Protos. si prof. seminarialu Dr. Ilarionu Puscaru — spre scopul invetiamantului elementarui.

Gramatică această este intitulată: „Limba materna în Institutele pedagogice și clasele poporale române.“ Volumul este de 12 côle, esterioru placutu prin arangiarea potrivita a materielor. Dupa valoarea ei internă atâtă cu privire la materialul alesu, cătu si le metodă observată în ea promite a fi ună dintre cele mai bune cărti didactice în specialitatea această.

Cu totă acestea prețințu acestei cărti este nelegata 30 xr., ieră legată 40 xr. v. a. Eata dări si unu prețu atâtă de moderat, posibil numai prin consecuțiile benefacțioare ale fericitului în Dlu Metrop. Andrei, care în p. IV. alu testamentul său s'au îngrijit si pentru tiparirea cărților scolare ce cu unu prețu cătu se poate mai moderat.

Sabiu în 21 Ianuarie 1875.

Directiunea tipografiei arhidiecesane.

* * * (Multiamita publică.) Tiliscă 5 Februarie 1875. Onorate domnule redactor! Prin această viu cu totă stimă a ve rogă, că sa aveți bunavointia a primi în coloanele preținutei făcie „Telegr. Rom.“ ce redactati, urmatore publică multiamire:

Comuna nouă din an. 1866, de căndu și are edificiul său de scără, în totu anul avându-si de patronu „Intemp. domnului“ 2 Februarie, — serbăza cu mare solemnitate această dă; — asemenea și în anul acestă zelosii nostri invetatori: Ioan Necșiu

si Dim. Iosofu cu tinerimea de scără, a arangiatu o „Festivitate“ deplină multamită.

De o parte ceea ce inse ne dupica bucuria, fu ca, pre lângă inteligintă comunelor vecine, avurăm onore a salută la această „festivitate“ pre multu on. și prea estimati domni: Ioanu Macsimu jude cere. reg. în Salisce și Iuliu Bardosi insp. scol reg.

De alta parte această serbare ne aduse folose și materiali în suma de 35 fl. 50 cr. v. a. în favorul „fondului scără“ noastră, — incătu nu suntemu în stare a multiamii P. T. on. publicu din comunele vecine, care au binevoitu a ne onoră cu presentia, precum si cu contribuiri mari nimose.

Sa-mi fie deci permisu în semnu de recunoștință si multiamita a publică nu mele P. T. on. domni și domne, cari au binevoitu a contribu cu această ocazie în favorul fondului scără.

On. domnul Iuliu Bardosi insp. scol. reg. 1. fl. v. a. din Salisce on. domnul Ioanu Macsimu jude cere. reg. 5 fl. v. a., N. Trónca 1 fl. v. a. D. Berza esecut. 1. fl. v. a. Ioanu Banciu 1 fl. v. a. D. Chircă invetiat. 1 fl. v. a. D. Romanu 10 fl. v. a. I. Crutiu 1 fl. v. a. N. Nartea 1 fl. v. a. invetiat. I. Popa 1 fl. v. a. Oprea Popa 50 cr., Dim. Popa 50 cr. si dela on. domne: Istina Berza 1 fl. v. a. si Maria Nartea 1 fl. v. a.

Din Rodu on. domnul: not. G. Beu 1 fl. v. a. invet. I. Ghenea 40 cr. din Galesiu on. domnul: invet. I. Lazaru 1 fl. v. a. Bucuru Lupea 1 fl. v. a.; din Tiliscă on. domnul: not. Stefan Milea 1 fl. v. a. par. I. Iosofu 1 fl. v. a. par. P. Jugă 1 fl. v. a. Daniil Iosofu 50 cr. Stefanu Prică 50 cr. si dela mai multi 2 fl. 10 cr.

Pentru care faptu nobilu aducu această publică multiamita. P. Jugă parochu locale.

* * * (Focu.) Alalta eri năpte a eruptu în casă a avocatului Hennemann, în stradă Pintenului, unde se află si salele facultăției juridice de statu, unu focu, eare a prefacutu în cenusia intregu coperasculu. Numai în trevenirei grănicice a pompierilor, cu deosebită energicului loru conducerioru, cari eu totă lipsă de apa au operatu cu destulu succesu, avemu sa multiamim, ca a scapatu intre alte si bibliotecă cea bogată a facultăției de flacările focului, si ca incendiul n'a luat dimensiuni mai pericolose.

Raportu comercial.

Sabiu 12 Fauru n. Grâu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecatu, 4 fl. — xr. cualit. infer.; scără 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cuceruzu (porumb) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galătă austriaca.

Cănepă — fl. majă.

Linte 6 fl — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legat — fl. 85, nelegat — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr., majă.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.

Carnea de vita 18—20 cr. p., de porc 24 xr. Ursărea 79 xr. pâna la 1 fl. — cupă.

Bursă de Vienă.

Din 12/24 Februarie 1875.

Metalicele 5%	70 90
Imprumutul național 5% (argint)	75 80
Imprumutul de statu din 1860...	111 60
Acțiuni de banca.....	963 —
Acțiuni de creditu.....	219 50
London.....	111 35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	79 50
" " " Temisiorene	77 50
" " " Ardeleanesci	76 30
" " " Croato-slavone	80 —
Argintu.....	105 60
Galbinu.....	89
Napoleon d'auru (poli).....	8 89

Concursu.

Pentru ocuparea unei stațiuni vacante de profesor la gimnasiul rom. gr. or. din Bradu și a unei stațiuni vacante invetatorii la scără normală gr. or. totu de aci, — prin această se scrie concursu pâna în 8 Martiu st. vechiu.

Salariul anualu impreunat cu postulu profesoral este 600 fl. v. a. ieră cu

postulu invetatorescu 450 fl. v. a. si se ridică in rate lunare anticipative, incepând din dîna intrării în oficiu.

Doritorii de a competi la acestea stațiuni au a dovedi în generalu:

1. Ca suntu romani de religiunea gr. or.

2. Cum ea au avutu pâna acum a portare morală nepătata, ieră in specialu:

3. Cumca competențele pentru postulu profesoral au facutu cu succesu bunu cursulu filosofic si filologic la vre-o academie din patria său strainatate, său celu putințu au depusu esamenu de maturitate si au terminat cu succesu eminente cursulu de 3 ani la vre-unul din institutele teologico-pedagogice rom. gr. or. din patria; — competențele pentru postulu invetatorescu, ca au absolvatul celu putințu 4 clase gimnasiale si cursulu teologic pedagogic la vre-unu institutu gr. or. si ca este initiatu in cantări intră atâtă că se poate conduce corulu vocal.

Pentru i' voru adresa petițiile loru la subsemnatul comitetu in Bradu, comitatul Zarandului.

Bradu in 8 Fauru 1875.

Comitetulu representantiei (1-3) gimnasiali.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. S. Copalmicu en filialul Curtuiuselu protopresbiteratului Cetatei de Peatră — se organizează concursu cu terminu pâna la 9 Martie in care dă va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

1. In parochia matera dela 118 familiu o ferdela de cuceruzu nesfarmită si câte o dă de lucru.

2. In filialu: dela 60 familiu o ferdela de cuceruzu sfarmită, si dela 20 familiu o ferdela nesfarmită. Casă eclesiastică cu edificiile economice si folosirea ogradici a 1000 □⁰ aratoriu.

In matera: portiunea canonica 2 juge 600□⁰ fenatiu si aratoriu.

In filialu 2 juge 1379□⁰ folosirea cimitierelor si a ingropătorilor.

Stola statorita de sinodulu protopopescu din 1872, care totă computate in bani dă unu venitul de 403 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă această parochie au de a-si astrena petițiile loru instruite in sensulu statutului organicu si a regulamentului provizoriu din 1873 la subscrismul pâna la terminul susu disu.

Carpenisiu in 16 Ianuarie 1875.

In contielegere cu comitetele parochiale.

Ioanu Siovrea, adm. prot. (1-3)

Concursu.

Pentru postulu de capelanu lângă întrărîntul parochu din Silea ungara conformu in ordinatiuni consistoriale din 1 Noembrie 1874 Nr. 2827 ex 1055/B. se organizează concursu.

Emolumentele suntu:

Jumetate din venitul stolare, purtându si oficiu de invetatoriu pentru care va avea salariu deosebitu.

Concurrentii vor avea sa astreaga concursele sele instruite conformu dispositiunilor sinodali din anul 1873. Administratorul ppescu alu Mureșului Artemiu Crișianu, — pâna în 9 Martiu 1875 cându se va face si alegerea.

Silea ungara in 5 Decembrie 1874.

Comitetulu parochialu in contielegere cu administratorul

protopopescu.

Artemiu Crișianu m.p. (2-3)

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti !!

Doctorul si tehnicul de dinti

C. ZINZ, că practicu de 20 de ani si provediutu cu diplom'a Universității c. r. de Vienă, se recomanda pentru vindecarea tuturor bôlelor de gura si dinti, fia, că acelea sa devina

dela dinti și alte cause; intrăsenea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de corone de dinti întregi după metodusul celu mai nou eglesu si americanu; pre lângă acestea mai posede densulu si un mijloc unic în felul său, prin care orice dorere de dinti se poate vindecă fără dorere si fără delaturarea dintelui pre lângă garantia. — Bolnavii intrădeveru fără midilöce se voru lacui gratisul la óra 12—1.

In fine va zabovi densulu in excursiunile sele la totă orașele după trebuință asiă, incătu sa poate satisface comandelorui on. patienti pe deplin.

A conversa dela 10—12 si dela 3—5 ore.

Locuinta e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pâna 20—30 Aprile anulu curentu.

(5—12)

Neincungjuratu de lipsa la economia de vite

Pravuri de Transilvania pentru cai si vite cornute.

Pregatite din celea mai aprobată medilöce de casa, corespondență relațiilor nostru economice si puseniile tierii nostru, cari atâtă că medilöc de cura, cătu si că medilöc preservativu nu aru trebui sa lipsescă la nici unu economu adeverat.

Pentru cai:

Contra ciumei, sioreceilor si altoru bôle pericolose, precum: caturhoe'a organelor de respirație, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colică, tusa, marasma (Abmagerung) preste totu, contra celor mai decidiți bôle; mai departe servescu pravurile acestea la calu spre crescerea frumoasă siu sustinu sanatosu si infocatu.

Pentru vite cornute:

Contra deosebitelor aprinderi si alte bôle, precum: flatu lentia si colică, mai departe la vaci, de cea dă lapte putințu si slabu, contra marasmei (Abmagerung), contra apetitului perdutu si cu deosebire la vitele de ingrasiat.

1 Pac. à 1/4 Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à 1/2 Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvania pentru oi.

Unu obiectu neaparatu de lipsa in economia rationale de oi, preparatul din cele mai aprobată si practice medilöce de casa, celu mai bunu medilöc de cura si preservativu contra bôlelor epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuri vermele de plamana (Lungenwurm), calbăza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe resuție apetitului perdutu si vindeca totă bôlele de stomachu si a organelor din launtru s. a. m.